

KONSTLEDEN

KONSTVÄGEN
SJU ÄLVAR

Föreningen Konstvägen Sju Älvar lämnade 2016 in en ansökan till Länsstyrelsen och Länssturismen som syftade till att utveckla konstvägen i fjällområdet Borgafjäll och Saxnäs med två nya konstverk samt informationsskyltar. I samband med detta inkom också förslag om att rusta upp två samevister. Matt-Jons och Jon-Anders. En kulturhistorisk utredning längs med vandringsleden mellan Saxnäs och Borgafjäll skulle också genomföras. Målsättningen med utredningen var att inventera hela vandringsleden.

Med den kulturhistoriska utredningen kan man se en användning av området mellan dagens Saxnäs och Borgafjäll under många tusen år av jägare, samlare och fiskare, av renskötande samer, av myndigheter och av turister.

Fjällområdet kring Marsfjällen i norr och Borgafjällen i söder är mest känd för sin storslagna natur.

Leden är en gammal led som går från byn Borgafjäll till byn Saxnäs. Den var 19 km lång tidigare men har blivit 4 km kortare nu för det har gjorts en väg från Saxnäs upp mot Satsfjället och leden är idag 15 km lång. Samer och nybyggare har nyttjat leden som en kontakt mellan de båda byarna och det har vandrats många mil.

I början av 1970 så organiserades en kvinnovandring på hösten. En buss från Umeå körde kvinnorna upp till Borgafjäll och de samlades på Hotell Borgafjäll. På kvällen hade kvinnorna en trevlig kväll. På lördagsmorgonen startade kvinnorna i Borgafjäll och vandrade sedan hela leden fram till Saxnäs. På kvällen blev det middag och dans på hotellet. Dagen efter så var det dags för bussresa ner till Umeå. Tyvärr så upphörde kvinnovandringen efter några år.

Att leden i dag har fått namnet Konstleden är för att det har placerats ut två konstverk. Konstverken har gjorts av de två samekonstnärerna Tomas Colbengtsson och Per Enoksson.

Vandringen efter Konstleden är en upplevelse för Dig när Du startar nere vid ledcentrum i Borgafjäll och vandrar uppåt i skogen och kommer upp till Mars-Jons sameviste. Där ser Du konstverk och två nya kåtor. konstverket - EN GOD NATTS SÖMN - har gjorts av Per Enoksson.

Kojan var min sista boplats, nära myren vid fjällbranten. Sten fogades till sten som blev till en mur. En omsorgsfullt murad grund som skulle räcka livet ut och varje stens lava vittnade om tider som kommit och gått. Kaminen som offrades till regnet glesnade i styrka och ljuset som trängde igenom den rostangripna plåten skapade mönster i det murkna golvet. De föremål som en gång vittnade om liv och värme står nu som tomma skal, monument över tingens förgänglighet.

Från min utsiktsplats väster om ingången - mellan stenskravlet och boplatsen - brukade jag varma sommark dagar iakttä hur den dallrande luften från stenhällen suddade ut konturen av kojans. Hur den liksom fick liv igen.

Sedan fortsätter Du vandringen och det börjar stiga uppåt. Till vänster om Matt-Jons sameviste så finns det ett till sameviste, Jon-Anders sameviste med en ny kåta och ny Getakåta. Det finns också en stor timrad bod.

Om Du vill se detta så följer Du Konstleden uppåt och när Du har kommit ett stycke uppåt så svänger leden till vänster. Du följer Konstleden och Du passerar en ny kåta och Du kommer fram till en bäck som rinner nere i en dal. För att passera bäcken så finns det en vacker bro och när Du passerat bron så vandrar Du 100 m. Då är Du framme vid en led som kommer ner från Jon-Anders sameviste. Den leden kommer att följa Konstleden. Ner till Jon-Anders sameviste är det några hundra meter.

När Du återvänder så är det att följa Konstleden och börja kliva uppåt mot Gallo. När Du lämnar björkskogen efter Dig så ser Du de stora fjällen. Konstleden ger nu en äldre bild när man ser att Konstleden har markerats med stenar.

Det är så vackert att man stannar upp för att se till höger, vänster och bakåt. Till vänster ser Du Jengegietje med 1 477 m som är den högsta toppen i södra Lappland, Klöverfjället, Lillfjället och titta bakåt ser Du den mäktiga Borgahällan, Gubbsjöklumpen, till höger ser Du Gitsfjället och Du kan se så mycket inom fjällvärlden.

Nu börjar det kännas lite i benen när man närmar sig höjden av Gallo som är 1 160 m.ö.h. Gallo är ganska plan och Du får se en stuga som står vid sidan av Konstleden. Det är en vacker raststuga och om Du öppnar dörren och tittar in så ser Du den fina och välbyggda stugan. Är Du trött så kan Du sträcka ut Dig på en av sängarna och vila en stund.

När Du har vandrat upp till Gallo så fortsätter leden men det är ganska platt och det gör att vandringen inte är så tung. Nu ser Du Satsfjället och kommer snart fram så ser Du Satsån.

Jans Heinerud och Erik Sandén från Västerbottens Museum har gjort en inventering längs med Konstleden. Vid inventeringen har de registrerats nya lämningar vid Satsån, två härdar och en husgrund, som vittnar om renskötsel i området, en tältring på norra sidan av Gallo samt nya röjningsrösen vid Lappvallen.

Fortsättningen i Din vandring blir lite svårare för Du passerar ett område med flera tjärnar. När Du passerar Satsån finns det möjlighet att se fornlämning och övrig kulturhistorisk lämning. När Du passerar passet mellan Satsfjället och Pojken så ska det finnas en husgrund, historisk tid. Nu blir det en lutande mark och med mycket sten innan Du kommer ner till ledens slut. Där finner Du ett Konstverk - TSIEGLE - VÄGVISAREN - har gjorts av Tomas Colbengtson, Samekonstnär.

Från ledens slut går det en grusväg på 4 km ner till Saxnäs. Vid vägens början så är det en stor plats och bilar parkeras. Det är många som parkerar sin bil och sedan startar vandring efter Konstleden.

"TSIEGLE" är en överfångs glasskulptur som fungerar som vägvisare i rum och tid.

Vit kvarts ansågs av samer i äldre tider innehålla magiska krafter. Vi kan se skulpturen som mineraler i allt renare form nerifrån upp till den är helt transparent och ren.

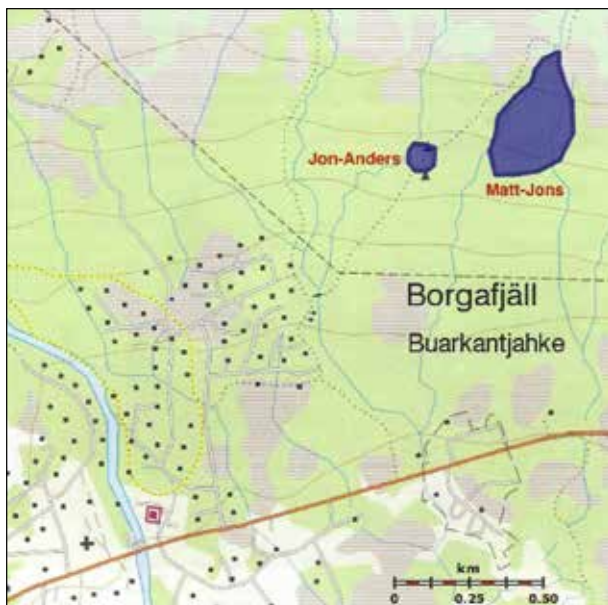
Inne i glaskåtan, på toppen av stenröset är det guldhaltig vit kvarts, finns det bilder av människor som levtt och verkat inom Satsfjälls-, Gitsfjälls- och Borgafjällsområdet.

Tomas Nilsson Stamp, Elisabeth Torkelsdotter, Nils Andreas Tomasson, Magnus Virgilius Fjällström, Elsa Britta Fjällström med barnen Anna, Jonas, Nils, Magnus och Tomas, Lisa Stemp, Brudparet Sjul Abraham Larsson med hustrun Katarina "Kajsa" Larsdotter, Brudparet Mikael Kristoffersson med hustrun Gunilla Stemp, Kristina Linnea Nilsdotter/Stångberg, Johan Andreas Stångberg.

Jans Heinerud 1:e antikvarie och etnolog och Erik Sanden, antikvarie och etnolog från Västerbottens Museum har gjort en kulturhistorisk undersökning i Saxnäs- och Borgafjällområdet. Vid inventeringen har de registrerat nya lämningar vid Saxån, två härdar och husgrund, som vittnar om renskötsel i området, en tärlring på norra sidan om Gallo. Läs mer om deras undersökning på hemsidan www.konstvagen.se Där finns även bilder från området.

Projektet har finansierats med bidrag från Dorotea och Vilhelmina kommuner, Länsstyrelsen Västerbotten, Sametinget, Leader Lappland, Region Västerbotten och föreningen Konstvägen Sju Älvar.